

Mieczysław Cybulski
Fotoklub Rzeczypospolitej Polskiej
Stowarzyszenie Twórców, Warszawa

POPULARNA KULTURA FOTOGRAFICZNA

Od ponad 150 lat istnienia fotografii nie było nią takiego zainteresowania jak obecnie, a zwłaszcza przez młodych. Udoskonalona technologia i automatyzacja procesów obróbki umożliwiają wykonywanie poprawnych technicznie zapisów fotograficznych bez konieczności posiadania specjalnych urządzeń i szerokiej wiedzy koniecznej do wykonywania fotografii. W ostatnich latach nastąpił wzrost zainteresowania fotografią również przez kobiety. Moje spostrzeżenia ograniczę tylko do Warszawy i Mazowsza, gdyż ten region jest mi najbardziej znany. Dla przykładu, na kursach fotograficznych Fotoklubu RP można stwierdzić, że 60 – 70 procent stanowią kobiety w wieku 18-30 lat, głównie studentów wyższych uczelni. Takie proporcje utrzymują się od 1994 roku. Aparat fotograficzny stał się popularnym „urządzeniem” domowym a fotografie wykonywane są w większości przez osoby początkujące, szablonowo bez twórczego zaangażowania.

Powstają niezliczone ilości fotografii. Wypełniają albumy rodzinne, szuflady. Sprawdza się przewidywanie Jana Sundrlanda, że będzie „łatwiej wykonać dobrą technicznie fotografię niż namówić znajomych do jej oglądania”, zwłaszcza tak dużych ilości zdjęć.

Po pewnym okresie mija fascynacja fotografowaniem. Zadawane jest pytanie przez fotografujących niezawodowo: „czy nadal dokonywać w takich dużych ilościach fotografie?”. Co najczęściej jest fotografowane, jakie tematy? Są to przeważnie zdjęcia rodzinne, okolicznościowe, z wyjazdów, wycieczek zagranicznych a rzadziej krajowych, dominują krajobrazy, architektura i kwiaty. Utworzona w Warszawie „Galeria Podróżnika” OKO prezentuje prace często fotoamatorów, po konsultacji z fotografikami są to względnie wartościowe fotografie, które mogą być prezentowane na wystawach. Potrzebę takich prezentacji powinni doceniać dystrybutorzy materiałów fotograficznych i punkty usługowe, jak również placówki kultury.

Większość początkujących po okresie „pamiątkowej” fotografii, pragnie prezentować swoje prace na wystawach niezależnie od warunków. Powstają różne miejsca ekspozycji zwane często „Galeria Schody”, „Korytarz”, „Brama”.

Wernisaże stają się spotkaniami rodzinno-przyjacielskimi i coraz liczniejsze. Są to wystawy, które nie noszą znamion sztuki ale i takie również powstają. Posiadają jednak wartości dokumentalne. Dobrze, gdy fotoamator zainteresuje się stowarzyszeniem fotograficznym, gdzie może otrzymać poradę. Mamy przykłady, że wielu młodych fotoamatorów w ciągu kilku lat prezentuje kilkanaście wystaw tematycznych. Byłoby dobrze, aby podnieść jakość fotografii poprzez ukierunkowanie programów nauczania.

Przez wiele lat zajmowałem się organizowaniem i nauczaniem fotografii w następujących formach: Wyższe Studium Fotografii MKiSz, Studium Form Fotograficznych, otointerpretacje, Kursy fotograficzne, Warsztaty, Grupy Twórcze i obecnie Studium Fotografii Prasowej. Uwarunkowania obecne określiły kryteria nowych programów. Większa część zajęć to wykłady o kompozycji, estetyce, historii, teoretyczne opracowania tematów, a ocena i analiza prac fotograficznych słuchaczy wykazują największe zainteresowanie. Można stwierdzić, że brak jest wykładowców, jak również krytyków w dziedzinie fotografii i piszących o fotografii. Nauczanie fotografii rozwija się bardzo szybko i prawie każda szkoła średnia, a przede wszystkim prywatna, wprowadziła lub zamierza wprowadzić przedmiot — fotografia. Wzrosnie liczba fotoamatorów, miłośników fotografii i ten fakt należy brać pod uwagę przy programach nauczania. Jak będzie wykorzystywana nabyta wiedza? Autorskie programy, według których prowadzone są zajęcia z fotografii w szkołach i na różnych kursach, często są błędne lub ograniczone do amatorskiej wiedzy wykładowcy. Można to stwierdzić, gdy uczniowie (absolwenci) tych szkół stają się uczestnikami kursów fotograficznych prowadzonych przez Fotoklub RP, gdy można porównać wiedzę o fotografii nabytą w szkołach, z wiadomościami jakie uzyskują na kursach, gdy zapewnia się wykładowców o wysokich kwalifikacjach zawodowych. Konieczne staje się opracowanie programów nauczania fotografii na różnych poziomach, które mogą być modyfikowane przez wykładowców a szczególnie konieczne jest opracowanie właściwych podręczników, których brak na naszym rynku, godnych polecenia, posiadających skompletowaną wiedzę o fotografii nie tylko dla początkujących. Wynikiem powyższych działań szkoleniowych przybędzie duża liczba fotografujących, będą tworzyć popularną fotografię, a jak wynika z otrzymanywanych informacji, w kraju powstają różne ośrodki nauczające fotografię bez określenia statusu zawodowego. Centralny Instytut Ochrony Pracy ogłosił wykaz 546 zawodów, dla których opracowano charakterystyki. W dziedzinie fotografii są tylko trzy: fotograf (3130108), fotoreporter (2450103) i artysta fotografik (2450201). Inni będą fotoamatorami wykorzystującymi fotografię dla własnych potrzeb zawodowych lub osobistych co stanowić będzie i fotografię amatorską.

O popularności fotografii można powiedzieć, że po stagnacji w początkach lat dziewięćdziesiątych, następuje stosunkowo szybka aktywizacja regio-

nalnych stowarzyszeń fotograficznych, organizowane są sympozja, plenery, konkursy a zwłaszcza wystawy fotografii. Prawie 80 państw, zrzeszonych w Federacji Międzynarodowej Sztuki Fotograficznej zaprasza wszystkich fotografujących do udziału w wystawach i konkursach fotograficznych. Obecnie ponad 15 fotograficznych stowarzyszeń regionalnych wstąpiło do Fotoklubu RP na członków zbiorowych. Należy zaznaczyć, że Stowarzyszenie Twórców Fotoklubu RP zrzesza artystów fotografików jako członków rzeczywistych i miłośników sztuki fotograficznej jako członków nadzwyczajnych (bez prawa wyborczego). Można prognozować, że wzrost liczby fotografujących będzie znaczny, gdy rozpowszechniony zostanie zapis cyfrowy obrazu i jego przetwarzanie. Należy zastanowić się, jak zagospodarować powstające obrazy fotograficzne w tak dużych ilościach? Jak zapewnić satysfakcję fotografującym? Jaką wiedzę upowszechniać a jakiej wiedzy oczekują młodzi miłośnicy i twórcy fotografii? Jaka będzie zawodowa rola artysty fotografika w kontekście fotografa i fotoreportera i tak dużej ilości fotografujących, gdy jest wolny rynek? Na odpowiedź należy poczekać. Ustawa o prawie autorskim obejmuje twórców (wszystkich autorów utworów fotograficznych) bez względu na status zawodowy. Należy zaznaczyć, że nie istnieje w Polsce w rozumieniu prawa (poza rzemiosłem) organizacja zawodowa w dziedzinie fotografii.